

ekspertyzy

7
2022

Czy pozytywna ocena Polaków nt. swojej wiedzy o PPK ma **związek z rzeczywistą znajomością programu?**

Czy Polacy mają **świadomość ponownego automatycznego zapisu** do PPK?

Jak **Polacy oceniają PPK?**

Co jest najczęstszym **powodem rezygnacji z PPK?**

Jak świadomość czym jest PPK wpływa na **uczestnictwo w programie?**

Co Polacy myślą o **ponownym autozapisie?**

Czy ponowny **autozapis poprawi partycypację w PPK?**

ekspert@zo

Główne fakty:

Niezależnie od tego jak Polacy subiektywnie oceniają swoją wiedzę o PPK, w rzeczywistości **niewiele na ten temat wiedzą.**

Odpowiedzi Polaków na **pytania o automatyczny zapis** niemal zawsze były niepoprawne.

Tylko 25% Polaków deklarujących znajomość PPK **uznaje ten program za korzystny.**

28% badanych zrezygnowało z PPK z powodu brak zaufania do rządzących.

Odsetek osób świadomych czym jest PPK pozostających w programie (18%) **jest znacznie niższy, niż ogólny odsetek osób uprawnionych do bycia w PPK**, które w nim pozostają (33,6%)

44% Polaków ponowny autozapis ocenia negatywnie, a pozytywnie jedynie 18% badanych.

Ponowny autozapis może nie dać długofalowo zamierzonego skutku, jeśli nie zostaną zmienione postawy i przekonania Polaków.

PPK oczami Polaków

Co przyniesie ponowny autozapis?

1 kwietnia 2023 r. jest najbliższym terminem automatycznego zapisu do Pracowniczych Planów Kapitałowych. Oznacza to, że każdy pracownik między 18. a 55. rokiem życia zostanie automatycznie zapisany przez swojego pracodawcę do PPK, chyba, że zdecyduje inaczej i przed tym terminem złoży u pracodawcy rezygnację z przystąpienia do programu.

Pojawia się naturalne pytanie o skutki jakie przyniesie ponowny autozapis. Czy pod-

niesie on trwale liczbę osób zapisanych do PPK? Czy też efekt ten będzie jedynie krótkotrwały? Jak zareagują Polacy?

Żeby móc odpowiedzieć na te pytania, konieczne jest dobre zrozumienie perspektywy konsumenta – jego postaw i przekonań wobec PPK oraz działań, które już podjął w tym kontekście. W tym celu w październiku 2022 r. na zlecenie IGTE przeprowadzone zostało badanie społeczne na próbie 1101 dorosłych pracujących Polaków w wieku 18-81 lat, 50% kobiet i 50% mężczyzn (badanie CAWI, na Ogólnopolskim Panelu Badawczym Ariadna).

Znajomość PPK

Połowa Polaków deklaruje, że wie czym jest PPK, przy czym jedynie 36% deklaruje zrozumienie mechanizmu ich działania (**WYKRES 1**). Należy się jednak zastanowić czy deklarowana wiedza pokrywa się z wiedzą rzeczywistą.

Wiedza Polaków o PPK

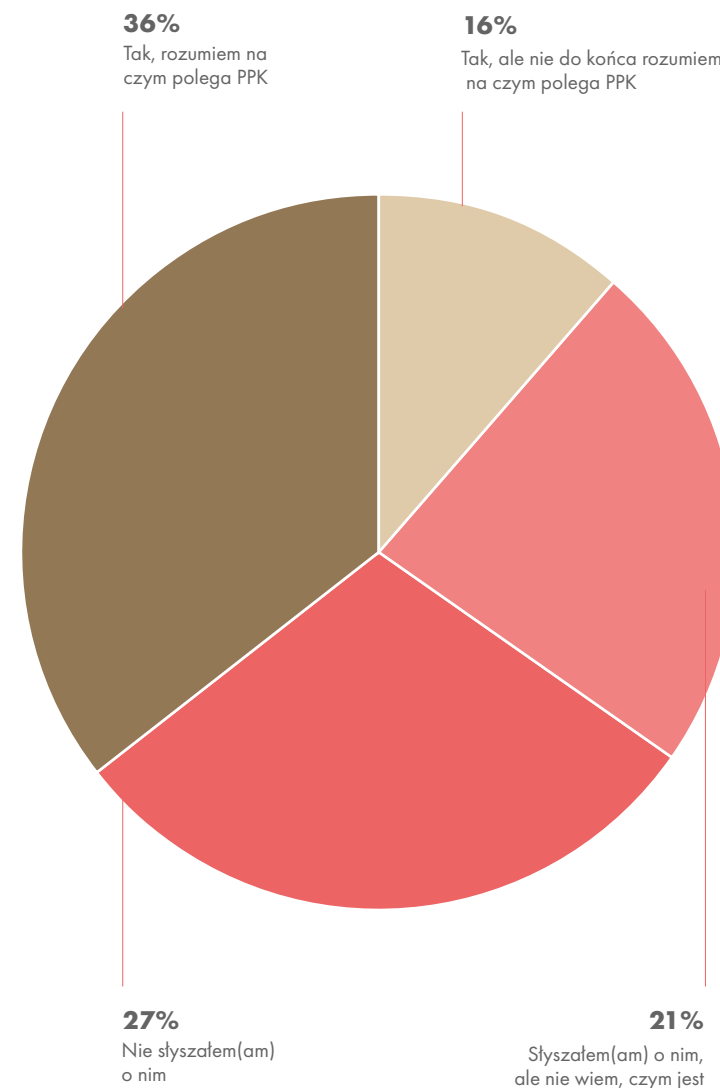
W celu sprawdzenia rzeczywistej wiedzy zadano Polakom pięć podstawowych, bardzo praktycznych pytań o PPK, o (jak się okazało) stopniowanym poziomie trudności (**WYKRES 2**). Najwięcej poprawnych odpowiedzi udzielono na pytania o to, czy można zrezygnować z PPK (41%) i czy można powrócić do PPK po wcześniejszej rezygnacji z programu (30%). Nadal jednak są to wyniki niższe, niż można by oczekiwać.

Szczególnie niepokojące są jednak odpowiedzi na pytania o automatyczny zapis i o terminy składania rezygnacji z PPK, które niemal zawsze były niepoprawne. Odsetek prawidłowych odpowiedzi mieścił się w granicach błędu statystycznego. Mógł być więc efektem celnego „strzelania”, a nie faktycznej wiedzy.

WYKRES 1

Deklarowana znajomość PPK

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

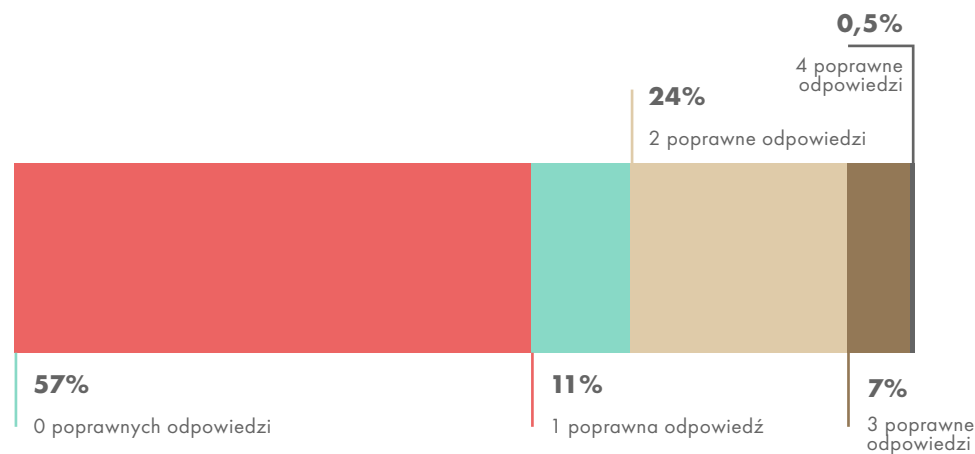
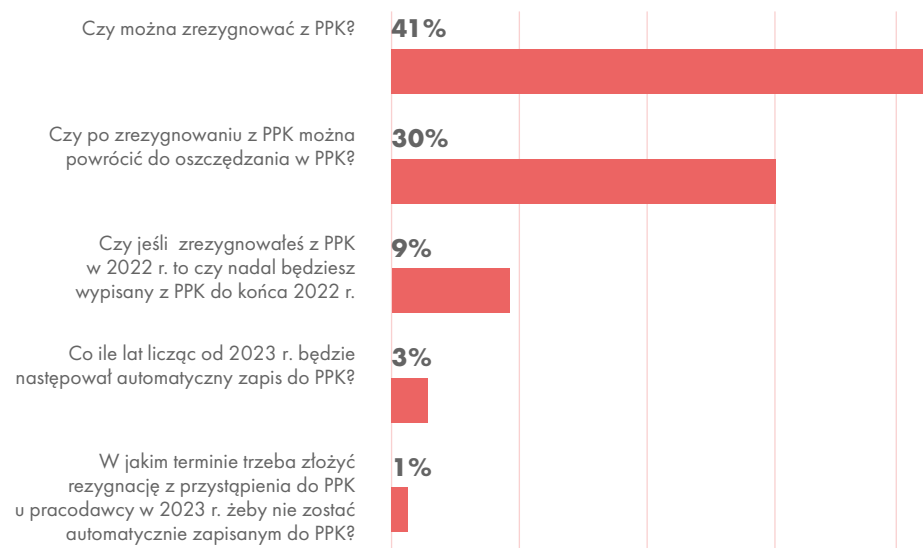
Jeśli przyjrzeć się łącznie odpowiedziom na wszystkie pytania o wiedzę na temat PPK, to okazuje się, że niemal 57% Polaków nie udzieliło poprawnie żadnej odpowiedzi, zaś 42% udzieliło poprawnie jednej, dwóch lub trzech odpowiedzi. Jedynie 0,5% Polaków, którzy deklarowali, że wiedzą czym jest PPK odpowiedziało poprawnie na cztery pytania i nie znalazł się nikt, kto by odpowiedział poprawnie na wszystkie pięć zadanych pytań. Wniosek zatem jest taki, że niezależnie od tego ile osób deklaruje, że wie czym jest PPK, realnie większość Polaków nie wie czym jest PPK, a pozostali mają tylko bardzo podstawową wiedzę na ten temat.

Wniosek zatem jest taki, że niezależnie od tego ile osób deklaruje, że wie czym jest PPK, realnie większość Polaków nie wie czym jest PPK, a pozostali mają tylko bardzo podstawową wiedzę na ten temat.

WYKRES 2

Wiedza Polaków o PPK

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

Subiektywna ocena PPK

Obok obiektywnej i subiektywnej wiedzy na temat PPK, na decyzję o tym, czy pozostać w programie czy z niego zrezygnować, składa się również subiektywna ocena PPK. Wśród osób, które zadeklarowały, że wiedzą czym jest PPK, co czwarty badany oceniał ten program jako korzystny dla pracownika, jednocześnie 32 % badanych było przeciwnego zdania. Warto zwrócić uwagę na odsetek skrajnych opinii (**WYKRES 3**). Okazuje się, że PPK ma trzykrotnie więcej zdecydowanych przeciwników, niż zdecydowanych zwolenników (13% vs 4%).

Biorąc pod uwagę uzyskane wyniki dotyczące wiedzy (albo raczej niewiedzy) Polaków na temat PPK oraz ich stosunku do programu, warto zobaczyć, w jaki sposób przekłada się to na pozostanie w programie.

WYKRES 3

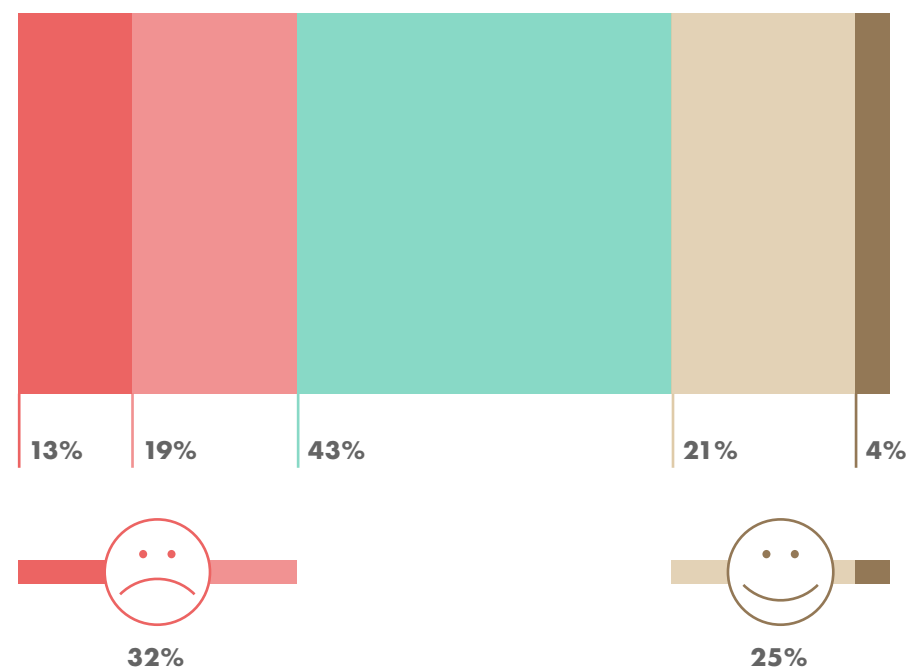
Subiektywna ocena PPK.

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

- bardzo niekorzystny dla pracownika
- raczej niekorzystny dla pracownika
- w takim samym stopniu korzystny i niekorzystny
- raczej korzystny dla pracownika
- bardzo korzystny dla pracownika

Jak oceniasz Program PPK*?

*Odsetek osób, które nie wiedziały, czym jest PPK

Świadomość zapisania do PPK

Jeśli wziąć pod uwagę wszystkich badanych (również tych, którzy nie wiedzą czym jest PPK), to okazuje się, że jedynie 9% Polaków jest świadomie zapisane do programu (**WYKRES 4**). Kolejne 39% osób wie, że nie jest zapisane do PPK i to jest grupa, o którą najpilniej należy zadbać chcąc podnieść zainteresowanie PPK. Pozwoli to z jednej strony pozyskać nowych uczestników programu, z drugiej zaś, ograniczyć liczbę jego skrajnych przeciwników mogących odwozić od PPK nieprzekonanych.

Ponadto 52% Polaków albo nie wie czy jest zapisane do programu, albo nie wie nawet czym jest PPK. To jest grupa, która dziś nie interesuje się PPK, ale prawdopodobnie pewnego dnia dowie się, czym jest program i zainteresuje się udziałem w nim lub rezygnacją z niego. Zatem jest to grupa, którą w dłuższej perspektywie również trzeba się zainteresować, bowiem z uwagi na skalę (ponad połowa uprawnionych do PPK), to jakie postawy i przekonania dotyczące PPK wykształci ona w przyszłości, może być kluczowe dla funkcjonowania PPK.

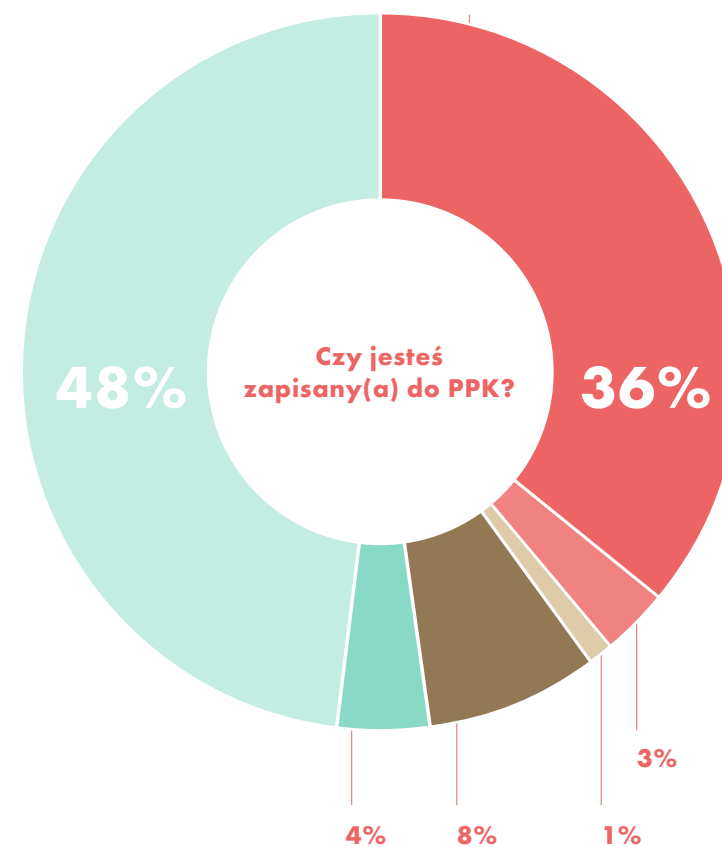

WYKRES 4

Świadomość zapisania się do PPK, wynik w pełnej próbie.

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

- Nie i nie zamierzam się zapisać
- Nie, ale zamierzam się zapisać
- Tak, choć byłem wypisany przez jakiś czas
- Tak, byłem zapisany od początku
- Nie wiem
- Nie wiem czym jest PPK

Jeśli spojrzeć na zapis do PPK jedynie wśród osób, które deklarują, że wiedzą czym jest ten program, to okazuje się, że jedynie 18% badanych jest dziś zapisane do PPK (**WYKRES 5**). Jeśli zestawić to z danymi Polskiego Funduszu Rozwoju na wrzesień 2022, które mówią, że 33,6 proc. uprawnionych osób pozostało w PPK, to można wyciągnąć wnioski, że zwiększenie wiedzy i świadomości Polaków w zakresie PPK może przynieść obniżenie zainteresowania programem.

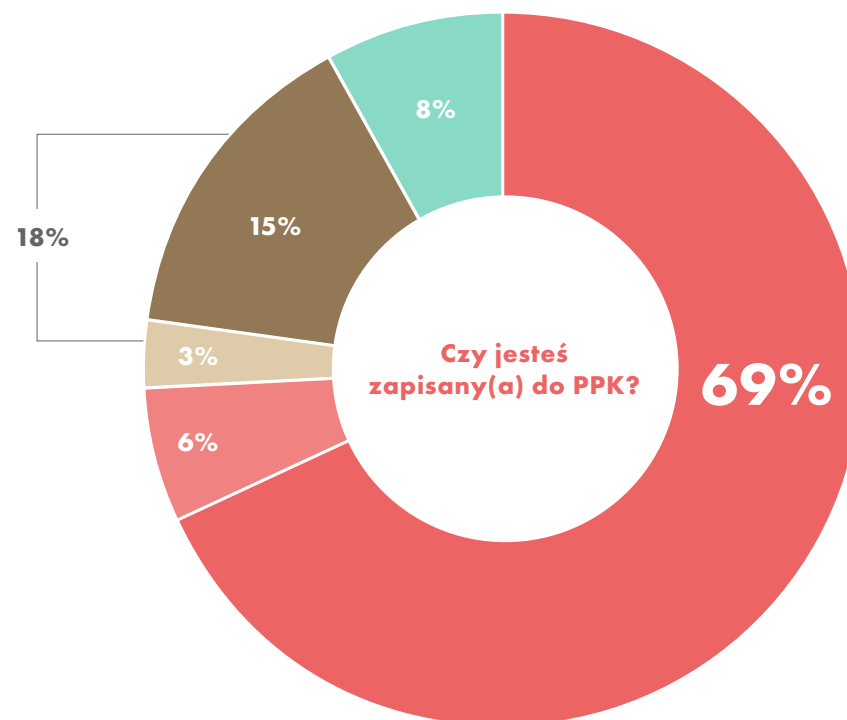
Jeśli rozkład wyników dla osób świadomych czym jest PPK potraktować jako modelowy rozkład decyzji, którego proporcja utrzyma się gdy więcej ludzi zrozumie czym jest PPK, wówczas należałoby oczekiwać spadku liczby osób zapisanych do PPK, towarzyszącego wzrostowi wiedzy wśród Polaków. Zatem należy mieć na uwadze, że samo zgrubne przedstawienie ludziom czym jest PPK, nie podniesie odsetka uczestników programu, a wręcz może go obniżyć. Żeby podnieść zainteresowanie PPK, trzeba najpierw zrozumieć, co blokuje nieprzekonanych.

WYKRES 5

Świadomość zapisania się do PPK, wynik wśród tych, którzy wiedzieli, czym jest PPK.

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

- Nie i nie zamierzam się zapisać
- Nie, ale zamierzam się zapisać
- Tak, choć byłem wypisany przez jakiś czas
- Tak, byłem zapisany od początku
- Nie wiem

* Tylko badani, którzy wiedzieli czym jest PPK; n=574

Powody rezygnacji z PPK

Polaków, którzy zrezygnowali z PPK zapytano, jakie były powody ich decyzji. Żeby nie ograniczać możliwości wypowiedzenia się i nie wpłynąć na wyniki opiniami autorki badania, pytanie zadano w formie otwartej.

Najczęściej wskazywanym powodem rezygnacji z PPK, który wskazało 28% badanych, był brak zaufania do rządzących (**RYSUNEK 1**). Co ważne, obok odpowiedzi wskazujących brak zaufania do tego konkretnego rządu, pojawiało się wiele odpowiedzi wskazujących generalny brak zaufania do polityków i osób u władzy, niezależnie od opcji politycznej, do której przynależą. Wydaje się więc, że dla zmiany wizerunku PPK niezbędne jest ich „odpolitycznienie”.

Drugim w kolejności, najczęściej wskazywanym powodem wystąpienia z PPK była obawa, że PPK podzieli los OFE i w związku z tym traktowanie PPK jako oszustwa (**RYSUNEK 2**). Takich odpowiedzi udzieliło 27% badanych. Warto zwrócić uwagę, że w tym przypadku odpowiedzi były bardzo emocjonalne. Wyraźnie widać było żal, złość, rozczarowanie i lęk oraz niepewność w kontekście OFE, które przekładają się na stosunek do PPK. Wydaje się więc konieczne wyraźne odcięcie PPK od OFE i zbudowanie zaufania społecznego do PPK.

RYSUNEK 1

Powody rezygnacji z PPK – brak zaufania do rządzących.

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

Przykłady wypowiedzi:

Nie wierzę rządowi, że coś dobrego z tego wyniknie.

Nie ufam rządzącym

Idea jest rozsądna, ale wykonanie w przypadku każdego z naszych kolejnych rządów prawdopodobnie będzie taka sama jak z OFE, itp.

RYSUNEK 2

Powody rezygnacji z PPK – traktowanie programu jak OFE.

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

Przykłady wypowiedzi:

Oszczędzałam już w OFE i nie ma żadnych korzyści

Uważam, że jest to kolejny oszukańczy program emerytalny.

Wcześniej powstawały już inne fundusze np: OFE i były likwidowane, z PPK podejrzewam, że będzie tak samo.

Wystarczyło mi już doświadczenie z II filarem

Już było OFE...
Wolę zaufać sobie

Kolejne wyciąganie pieniędzy od ludzi

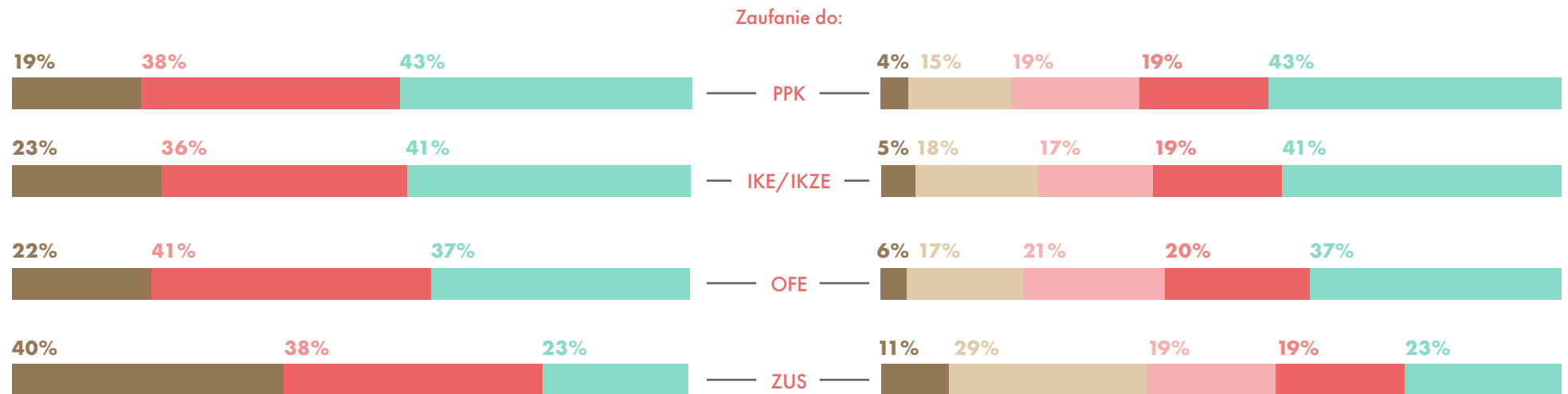

Co ciekawe, wyniki wrześniowego badania Izby Gospodarczej Towarzystw Emerytalnych przeprowadzonego na próbie n > 1000 Polaków w wieku powyżej 15 lat, pokazują, że zaufanie do PPK jest mniejsze niż do innych rozwiązań emerytalnych, w tym dwukrotnie mniejsze niż do ZUS-u (19% vs 40% osób, które ufają danemu rozwiązaniu (**WYKRES 6**).

Jednocześnie odsetek osób zdecydowanie ufających PPK jest również najmniejszy na tle pozostałych rozwiązań, podczas gdy odsetek osób zdecydowanie nie ufających danemu rozwiązaniu jest taki sam, niezależnie od analizowanego rozwiązania emerytalnego.

WYKRES 6

Zaufanie do PPK na tle innych rozwiązań emerytalnych.
Źródło: Badanie „Zaufanie Polaków do poszczególnych elementów systemu emerytalnego”

Zaufanie do PPK jest mniejsze niż do innych rozwiązań emerytalnych

Tak
Nie
Brak zdania

Mniej jest zdecydowanych zwolenników PPK niż innych rozwiązań, zaś odsetek zdecydowanych przeciwników jest zbliżony

Zdecydowanie Tak
Raczej Tak
Raczej Nie
Zdecydowanie Nie
Brak zdania

Kolejna grupa powodów rezygnacji z PPK odnosiła się do generalnego braku postrzeganych korzyści z udziału w programie lub braku widocznych korzyści w krótkim czasie (**RYSUNEK 3**). Ten drugi powód przekłada się również na argumenty wskazywane przez starszych Polaków, odnoszące się do tego, że do emerytury pozostało im już zbyt mało lat, by miało sens odkładać środki w PPK. Zatem widoczna jest potrzeba jasnej i przekonującej komunikacji korzyści płynących z PPK oraz modyfikacji programu w taki sposób, by był on atrakcyjny dla osób, których okres pozostający do nabycia praw emerytalnych jest kilkuletni.

Kolejnym powodem rezygnacji z PPK była opinia innych ludzi: znajomych, rodziny, przełożonych (**RYSUNEK 4**). Warto zwrócić uwagę na ten czynnik, szczególnie biorąc pod uwagę wyniki przywoływanego już wcześniej badania IGTE, które pokazało, że dla 52% Polaków opinia innych jest kluczowa dla oceny PPK.

RYSUNEK 3

Powody rezygnacji z PPK – inne. Przykłady wypowiedzi:
Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

Kategoria:

1. Brak korzyści

„Brak realnej korzyści”
„Dodatkowe koszty dla mnie i dla pracodawcy a korzyści nie widać”
„Nie było to korzystne”
„Nie opłaca się to, te pieniądze i tak zostaną zabrane”
„Nieopłacalność przy małych zarobkach”
„Więcej na tym stracę niż zyskam”

2. Brak korzyści w krótkim okresie

„Nie widziałam powodu żeby oszczędzać w ten sposób, w bliższej perspektywie nie miałabym z tego zysku”
„Niekorzystne warunki oraz długookresowa okresowa perspektywa”
„To ma sens może jakiś w dłuższej perspektywie, ale w krótkiej nie ma”

3. Zbyt krótki okres pozostający do emerytury

„Mam za duży staż pracy – blisko emerytura”
„Mam 7 lat do emerytury więc nie będzie to miało znacznego wpływu”

RYSUNEK 4

Powody rezygnacji z PPK – wpływ społeczny.
Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”
Przykłady wypowiedzi:

Namowa koleżanek

Wszyscy mówili żeby się wypisać

Słyszałam wiele historii wśród bliskich o problemach z wypłatą pieniędzy

Nikt z mojej pracy nie przystąpił do PPK

Odmawiało tego spore grono znajomych

Opinia innych

Skoro wpływ społeczny jest tak ważny dla oceny PPK, to oznacza, że PPK potrzebuje ambasadorów i bardzo nie chce buntowników. Można by powiedzieć, że rozwiązaniem będzie zaproszenie do reklam i materiałów edukacyjnych znanych i lubianych ludzi np. aktorów, sportowców, influencerów, którzy będą zachwalać PPK, jednakże, to nie o takich ambasadorów chodzi. „Znani i lubiani” stają się coraz mniej przekonujący, szczególnie występując w wielu różnych reklamach. Potrzebni są ambasadorowie wyłonieni spośród wszystkich Polaków, sąsiedzi, współpracownicy, koledzy.

Znalezienie ambasadorów PPK nie będzie jednak łatwym zadaniem, bowiem charakterystyka socjodemograficzna Polaków najbardziej sprzyjających i najbardziej niesprzyjających PPK jest taka sama. Na przykład, mężczyźni są częściej „za” i jednocześnie częściej „przeciw” PPK niż kobiety. Próbując kierować komunikację do osób, które potencjalnie mogą wesprzeć PPK, jednocześnie więc skieruje się ją do największych przeciwników PPK. Taka komunikacja wzmocni postawy obu stron

i spolaryzuje je, czyniąc bardziej skrajnymi. W efekcie, osoby zachwalające PPK mogą stać się jego ambasadorami, ale przeciwnicy, mogą stać się buntownikami.

W kontekście komunikacji warto również zwrócić uwagę na ciekawy wynik wspomnianego już wrześniowego badania IGTE, w którym proszono badanych o wskazanie co by pomogło budować zaufanie do PPK, ograniczając wybór badanych do kafeterii pięciu możliwości. Okazuje się, że Polacy albo wskazywali każde rozwiązanie jako potencjalnie pomocne, albo nie wskazywali żadnego. Zatem Polacy albo wierzą w to, że jakiegokolwiek działania pomogą PPK, albo, że nie pomoże mu po prostu nic.

Kolejnym powodem rezygnacji z PPK wskazywanym przez badanych, była niezgoda na autozapis (**RYSUNEK 5**). Warto zwrócić szczególną uwagę na ten argument w kontekście planowanego ponownego autozapisu w 2023 r.

RYSUNEK 5

Powody rezygnacji z PPK – niezgoda na autozapis.

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

Przykłady wypowiedzi:

Cwaniaczki myśleli, że jak mnie zapiszą to się nie wypiszę

Bo mnie zapisali bez pytania

Bo chcieli mnie zmusić

Bo nie będzie za mnie pracodawca decydował

Polacy wskazywali swoją dezaprobatę wobec podejmowania decyzji za nich. Badania psychologiczne pokazują, że ludzie lubią mieć wybór i bardzo nie lubią, gdy się im go odbiera. Stąd też zresztą sukces wszystkich ofert ważnych „tylko dziś”, bo jutro będziemy pozbawieni możliwości wyboru i ktoś za nas zdecyduje, że już nie kupimy danego produktu.

W przypadku PPK część Polaków interpretuje automatyczny zapis właśnie jako próbę pozbawienia ludzi wyboru, a wypisanie się z PPK, postrzegają jako odzyskanie władzy i możliwości podejmowania decyzji.

Dla uzupełnienia obrazu przedstawiającego stosunek Polaków do autozapisu, spytano badanych o to, jak oceniają planowany

na 2023 r. ponowny autozapis do PPK (dokładne brzmienie pytania przedstawiono na **WYKRESIE 7**). Okazuje się, że 44% Polaków ocenia ten pomysł negatywnie, podczas gdy pozytywnie postrzega go jedynie 18% badanych.

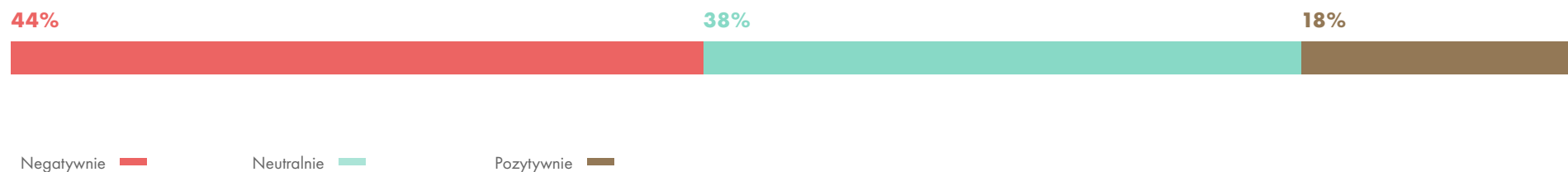
Zwraca również uwagę, że niemal 40% badanych podchodzi neutralnie do autozapisu, co w praktyce oznacza często brak zdania i łatwość w zmianie stanowiska na pozytywne lub negatywne. W świetle wcześniejszych odpowiedzi opisywanych w niniejszej ekspertyzie, przynajmniej część spośród 40% neutralnych Polaków zmieni swoją opinię pod wpływem innych ludzi. Warto więc zastanowić się nad tym, jak komunikować się z grupą osób neutralnie nastawionych, by zmiana ich postawy wynikała ze zmiany osobistych poglądów, a nie z opinii otoczenia.

WYKRES 7

Opinie Polaków o ponownym autozapisie do PPK.

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

01.04.2023 r. wszyscy pracownicy w wieku 18-55 lat zostaną automatycznie zapisani do PPK przez swoich pracodawców, niezależnie od tego czy w 2022 r. zrezygnowali z programu, czy też nie. Wyjątek będą stanowić ci, którzy w 2023 r. przez 01.04 złożą deklarację o rezygnacji z programu. Jak ocenia Pan(i) to rozwiązanie?

Kolejna grupa argumentów wskazywanych jako powody rezygnacji z PPK odnosi się do zbyt małej wiedzy Polaków na temat PPK i zawichości zasad PPK (**RYSUNEK 6**). Wydaje się więc, że ważne jest podniesienie wiedzy osób uprawnionych do PPK w zakresie programu oraz uproszczenie jego zasad. Jednak w świetle wcześniej przedstawianych wyników dotyczących odsetka osób zapisanych do PPK spośród świadomych czym ten program jest, wydaje się, że podniesienie wiedzy Polaków może być obosiecznym mieczem, jeśli nie zostanie równoległe połączone ze zmianą postaw i przekonań Polaków.

Oprócz wymienionych wyżej, Polacy wskazują różne powody rezygnacji z PPK, niezwiązane bezpośrednio z programem, z którymi nierzadko trudno dyskutować. Wśród nich Polacy najczęściej wskazują na wysokie (i wciąż rosnące) koszty życia, które sprawiają, że zrezygnowanie nawet z minimalnej części wynagrodzenia jest wyzwaniem (**RYSUNEK 7**). W kontekście kosztów wymieniane są również dodatkowe koszty pracodawcy, które niepokoją pracowników, jako potencjalny powód do zwolnień (**RYSUNEK 8**).

RYSUNEK 6

Powody rezygnacji z PPK – brak wiedzy i zawile zasady PPK.

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

Przykłady wypowiedzi:

„Bardzo mało wiem na ten temat a poza tym mam ograniczone zaufanie do inicjatyw podejmowanych na szczeblu centralnym”
„Niejasne i nieopłacalne warunki”
„Niejasność tematu”
„Nie bawię się w coś czego tak do końca nie znam”

RYSUNEK 7

Powody rezygnacji z PPK – koszty życia / nie stać mnie.

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

Przykłady wypowiedzi:

„Drożyzna, lepiej mieć co miesiąc wypłatę większą niż grosz”
„Mam za mało pieniędzy, by jeszcze zabieraliby mi z pensji”
„Mniejsza wypłata, nie stać mnie”
„Nie potrzebuję kolejnej rzeczy która obniża moje zarobki netto”
„Nie stać mnie na dodatkowe odkładanie pieniędzy”
„Płacenie dodatkowych pieniędzy których nie mam”
„Nie stać mnie na dodatkowe opłaty”

RYSUNEK 8

Powody rezygnacji z PPK – dodatkowe koszty pracodawcy.

Źródło: Badanie „PPK oczami Polaków”

Przykłady wypowiedzi:

„Mój pracodawca ponosiłby dodatkowe koszty”
„Zaczną się zwolnienia jak pracodawcy będą dokładać do tego”

Pozostałe powody rezygnacji z PPK, niezależne od samego programu, odnoszą się do innych, już wdrożonych sposobów odkładania na emeryturę oraz czynników zewnętrznych związanych z pandemią Covid-19, wojną w Ukrainie i niepewną przyszłością gospodarczą Polski.

Wypowiedzi Polaków dotyczące przyczyn rezygnacji z PPK były często przepełnione emocjami. Obok zewnętrznych czynników oddziałujących na decyzję, znacznie częściej wskazywane były argumenty odnoszące się do własnych postaw i przekonań, a więc wskazujące na uwewnętrznienie podjętej decyzji i czyniące ją bardziej trwałą.

Powody niewypisania się z PPK i powrotu do programu

W kontekście wcześniejszych wniosków zastanawiające są argumenty, które przekonały osoby od początku zapisane do PPK, by się z niego nie wypisały. Podobnie jak w przypadku pytania o powody wypisania z PPK i tym razem zadano badanym pytanie otwarte, by uchwycić ich motywację do pozostania w PPK.

Okazuje się, że najczęstszym powodem pozostania w PPK był wpływ społeczny – namowa znajomych i pracodawców. Na drugim miejscu plasowały się powody odnoszące się do wygody i zaniechania i wreszcie na trzecim miejscu, choć z wyraźnie niższą częstotliwością, pojawiały się argumenty racjonalne, odnoszące się do chęci oszczędzania i zabezpieczenia przyszłości

rodziny. Warto jednak zwrócić uwagę, że odpowiedzi odnoszące się do racjonalnych argumentów były często sloganami, sztamowymi i łatwymi do przewidzenia hasłami, jak: „bo warto oszczędzać”. Może to wskazywać na powtarzanie zasłyszanych haseł bez ich rzeczywistego uwewnętrznienia, zatem bez uznania ich za prawdziwie własne.

Jeśli zaś chodzi o powody powrotu do PPK osób, które wcześniej z niego zrezygnowały, to jedynym wskazywanym powodem jest wpływ społeczny, w szczególności namowy znajomych i pracodawcy.

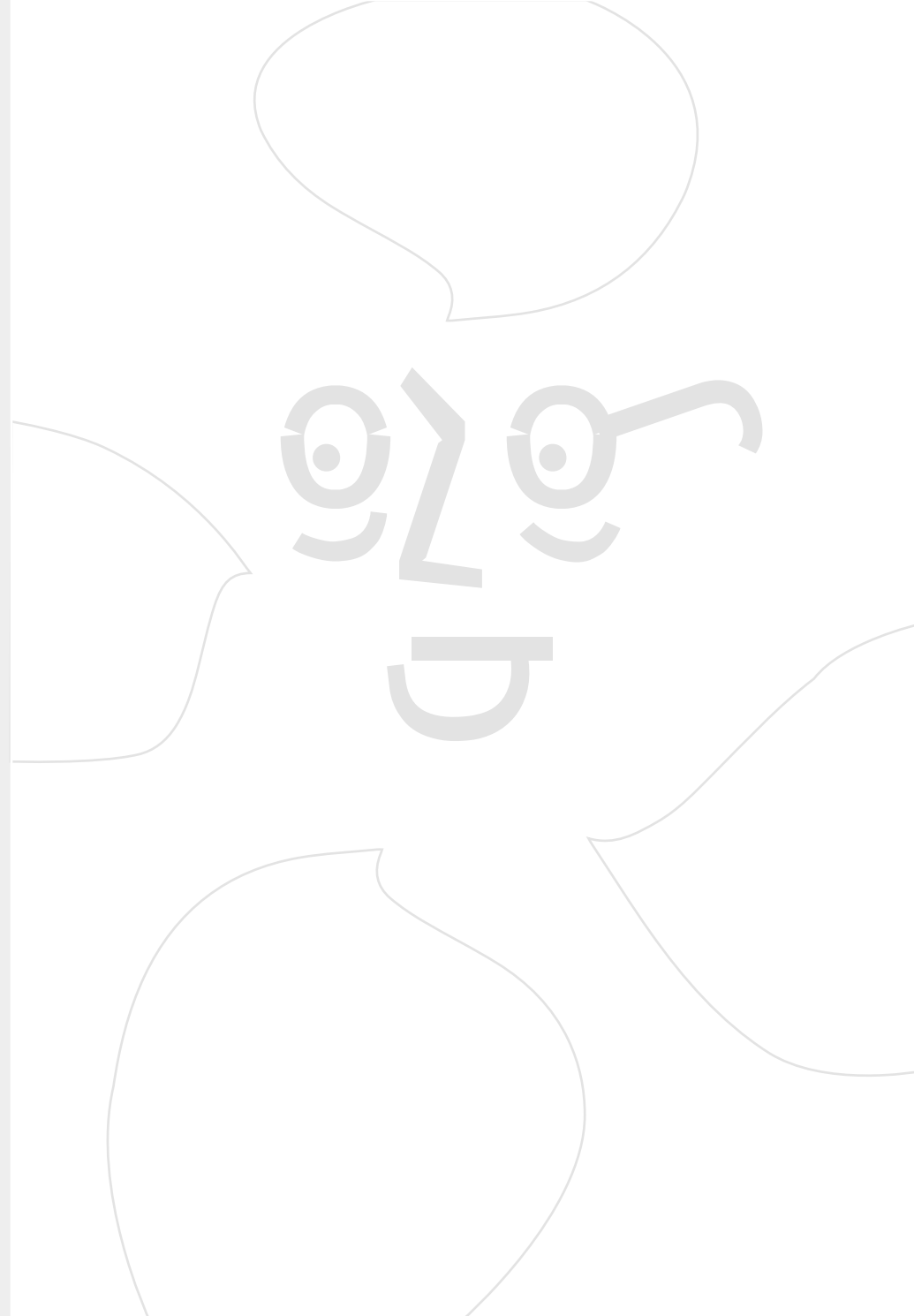
Wyraźnie widać różnicę w rodzaju argumentów podnoszonych przez osoby zapisane do PPK i osoby z nich wypisane. Pozostanie w PPK lub powrót do nich po wcześniejszym wypisaniu, podyktowane są zwykle zewnętrznymi argumentami. Z wypowiedzi badanych nie wynika również ich emocjonalny stosunek do PPK. Program zdaje się być dla nich emocjonalnie neutralny. Istnieje ryzyko, że pozostanie w PPK lub powrót do niego nie są wynikiem uwewnętrznionych przekonań, czy względnie trwałej postawy, a jedynie odpowiedzią na zewnętrzne komunikaty. Jeśli tak jest, to należy liczyć się z ryzykiem nagłej zmiany zachowania Polaków zapisanych do PPK, gdy dostarczone zostaną nowe informacje zewnętrzne, niezgodne z dotychczasowym zachowaniem.

Podsumowanie

Motywacja osób, które nie są zapisane do PPK wydaje się być dużo bardziej wewnętrzna i trwała, podczas gdy motywacja osób zapisanych do PPK wydaje się raczej zewnętrzna i łatwiejsza do zmiany. Konieczne jest odpolitycznienie PPK, oderwanie go skojarzeniowo od OFE, uproszczenie procedur i zwiększenie wiedzy Polaków w tym zakresie, przy jednoczesnym kształtowaniu pozytywnego wizerunku PPK. Ponowny automatyczny zapis ma dziś wielu przeciwników, a kolejne 40% Polaków ma neutralne podejście, które łatwo zmienić w jedną lub w drugą stronę. Uwzględniając wszystkie wyniki przedstawione w tym opracowaniu należy więc skonkludować, że ponowny automatyczny zapis może nie przynieść długofalowo zamierzonego skutku, lub wręcz może obniżyć zainteresowanie PPK, jeśli równoległe nie zostaną zmienione postawy i przekonania Polaków wobec programu.

dr Katarzyna Sekścińska

Opracowano na podstawie wyników badania Katarzyny Sekścińskiej pt. „PPK oczami Polaków” oraz badania IPSOS pt. „Zaufanie Polaków do poszczególnych elementów systemu emerytalnego” zrealizowanych na zlecenie Izby Gospodarczej Funduszy Emerytalnych.

Izba Gospodarcza

Towarzystw Emerytalnych to założona w 1999 roku organizacja samorządu gospodarczego reprezentująca branżę Powszechnych Towarzystw Emerytalnych, instytucji zarządzających Otwartymi Funduszami Emerytalnymi oraz Dobrowolnymi Funduszami Emerytalnymi. Izba zrzesza 9 towarzystw reprezentujących interesy około 15 mln swoich klientów. Członkowie Izby zarządzają aktywami o wartości około 140 mld złotych, które inwestują głównie w polską gospodarkę. IGTE prowadzi działania wspierające tworzenie legislacji sprzyjającej efektywnemu systemowi emerytalnemu, rozwija wiedzę ekspercką w zakresie zabezpieczenia emerytalnego i rynku kapitałowego, buduje relacje z interesariuszami, przekazuje wyniki swoich prac opinii społecznej oraz podejmuje inicjatywy edukacyjne.

1999
rok założenia

9
towarzystw

ok. 15 mln
klientów

ok. 160 mld zł
aktywów